

ENTREVISTA A MARTA MAFFEI

“Estam demanant temps institucionals, una altra planificació. Un altre currículum i una altra forma, on les persones eduquin i no simplement vomitin una classe”

Marta Maffei és mestra, Secretària General de CTERA (Confederación de Trabajadores de la Educación de la República Argentina), Secretària General Adjunta de la CTA (Central de Trabajadores Argentinos), Presidenta de la ISAL (Internacional de la Educación América Latina) i membre fundador de la IE.

Per Pere Polo

Els dies que vàrem romandre a Bons Aires varen coincidir amb els moments més àlgids del conflicte d'Aerolínes Argentines (AA) Transitar per l'autopista Riccheri, cap a l'aeroport, era tota una odissea, més de 15 Km. de cues; passatgers que havien de caminar 4 i 5 Km. per no perdre els seus vols. Com si fora el món al revés, la carrera d'obstacles en què s'havia transformat l'autopista acabava en una barrera doble de gendarmes i policia aeronàutica que de cara als manifestants retenguts allà rebien a crits un insult particular "Piqueteros". Al mig varen quedar els que, passatge en mà i carregant les seves maletes com a penitents varen haver de caminar més de 3 Km. per aconseguir el que pareixia un destí impossible: pujar a l'avió. Aquest i altres conflictes, m'han fet veure que AA,

són les Malvines aèries. Idèntics sentiments de pertinença i, al mateix temps, d'indignació per la despulla estan presents en el sentiment dels argentins. El buidament, per incompetència o premeditació d'AA, ha estat la gota que ha vessat la copa del tedi i frustració dels argentins. L'empresa va ser comprada per Ibèria en l'onada privatitzadora dels 90, amb la repetida excusa de sanejar els comptes públics. La fallida d'AA posarà en perill l'ocupació d'unes 7.000 persones.

Aquesta crisi, en un moment en què Argentina viu una recessió econòmica i hi ha un enorme malestar i descontent, s'ha convertit en una qüestió de sobirania per als argentins. Fins el River Plate disputa un partit de futbol amb el lema inscrit a les seves camisetes: "Salvem AA".

El dimecres 2 d'octubre varen ser venudes les Aerolineas Argentinas a un consorci turístic. En aquest consorci hi està integrats Spanair, Viatges Marsans i altres. Els compradors es comprometen a realitzar una ampliació del capital de 50 milions de dòlars i a mantenir durant dos anys la plantilla de treballadors.

Durant tot l'estiu, ha estat notícia de primera plana la situació econòmica argentina. Les paraules "Dèficit zero" FMI o Banc Mundial no han deixat de sonar. Una llei de Dèficit zero amb què funcionaris i jubilats han vist reduït el seu salari un 13%. Aquests reben una part dels seus salaris en bons "pacatones" que després han de canviar en els comerços. Durant tot l'estiu han anat succeint-se les manifestacions i les vagues, a partir de l'11 de setembre la Confederació de Treballadors d'Argentina (CTE) ha convocat marxades des de Bons Aires a l'interior, i recorreran 60 ciutats; mobilitzar el poble, despertar consciències, recórrer el país de cap a cap és tota una actitud. He vist un nou mètode de protesta que consisteix a tallar el tràfic en importants vies de comunicació: "Piqueteros".

Marta és Secretària general de la Confederació de Treballadors de l'Educació de la República Argentina (CTERA), que ha sabut mantenir en la societat argentina la lluita per l'Escola Pública. Recordeu la Carpa Blanca (1) i a més, dia 5 de setembre del 2001 la selecció Argentina de futbol, en el partit disputat davant de Brasil lluía una camiseta amb la llegenda: Defensem l'Escola Pública.

Valguin aquestes línies introductòries per a fer-nos una idea de la situació argentina.

P. Marta, primer vull donar-te les gràcies, per convidar-me a aquest seminari i, segon, felicitar-te perquè s'ha encomanat a CTERA, l'organització que dirigeixes, l'organització de la trobada.

R. Gràcies a vosaltres que us heu desplaçat des de tan lluny per a poder participar en aquesta trobada.

P. Durant la trobada he constatat una doble línia conductora: d'una banda la lluita contra el món injust que ens ha tocat viure, on cada vegada s'accentua més la bipolarització entre la riquesa i la misèria, no la pobresa: i per unes altres les ganes de transformar aquesta situació, sent un dels eixos per a això, l'educació.

Quina és la teva opinió de la discussió que hem mantingut aquests dies?

R. Eestic orgullosa de la discussió que s'ha anat mantenint sobre el paper que juga el projecte educatiu en la cultura actual, en les diferents cultures; el sentit del neoliberalisme i el rol que hi ha de jugar l'educació, és a dir si l'educació pot, dins del propi neoliberalisme ser una punta de llança per a poder construir un projecte nou de Nació, una construcció alternativa o diverses alternatives, ja que segurament no hi haurà una alternativa única al neoliberalisme.

Bé, veig que les companyes i els companys que heu vingut d'altres països, també estau satisfets pel treball realitzat i de les discussions tan fructíferes. Ara caldrà trobar camins i estratègies que condueixin a les pràctiques concretes i no sols a la teorització.

Crec que haurà estat una experiència positiva aquesta combinació estranya que s'ha donat de poetes, lliurepensadors, gents del moviment de base, dirigents sindicals, directors d'educació no formal,... bé, en principi estam parlant de bona gent. Gent que té la intenció i la voluntat de contribuir i

Un moment de la entrevista

d'aportar. Ens pareix un punt d'arrancada interessant.

Aquest document ha de ser una eina de treball, en cas contrari no serveix a la gent. No volem un document per a guardar-lo en un calaix sinó per a discutir-lo i analitzar-lo, que valgui la pena per a deslligar-hi un debat al voltant.

P. Marta, he de confessar-te, que les dues vegades que he

estat amb vosaltres m'he trobat de meravella perquè he vist gent que encara viu la utopia. Intenteu portar la discussió al terreny de les idees, enfront d'un món dominat per la tecnocràcia i el pragmatisme. Ara parlem de currículum, aquest currículum que ha de ser la vida, la vida mateixa del centre. Ha estat un punt de debat. com el veieu des de CTRA?

R. Mira Pedro, el que passa és que hi ha una tendència, almenys en el nostre país, i crec que no és l'únic que permet circular un currículum escrit, elaborat pels tècnics, pels governs, i que després no és el que realment circula per les aules, és un currículum diguem-ne lícit, elaborat d'acord amb els organismes de crèdit internacional, FMI, BM, BILD, i després hi ha un altre currículum ocult que s'incorpora a partir de les necessitats dels infants, dels joves, de les disposicions dels docents entorn al treball, de la diversitat del cultures de les escoles.

Moltes vegades, el que acaba decidint el currículum entre el que els tècnics proposen o expliciten i el que en realitat es concreta, és el docent, bé sigui per falta de recursos de la família, per una impossibilitat concreta, o bé per la falta de fons per comprar en determinats moments certs materials didàctics. Nosaltres vàrem pensar que és preferible involucrar els educadors i els educands en un projecte compartit de currículum. Vàrem apostar perquè sigui el conjunt dels docents, l'escola amb les autoritats, i la comunitat educativa els que puguin definir les àrees importants del currículum i les formes de participació social.

P. Bé, però davant d'aquest

“Nosaltres vàrem pensar que és preferible involucrar els educadors i els educands en un projecte compartit de currículum. Vàrem apostar perquè sigui la comunitat educativa la que puguin definir les àrees importants del currículum i les formes de participació social”

plantejament com reaccionen els docents?

R. Pens que això exigeix als docents una major preparació per a acceptar el diàleg amb la comunitat i la seva incorporació per al debat. Generalment el docent planteja que és el tècnic qui ha d'imposar el currículum, perquè creu que la família no està preparada per a aquests

temes, per a participar, però cal fer-los veure que si ella no participa mai ho estarà. És a dir, així no hi ha una forma que permeti a la societat participar en el disseny curricular i que els docents poden analitzar.

P. La teva resposta, fa que reflexionem sobre la quantitat d'activitats extraescolars amb les que actualment es "completa" la jornada de l'alumnat; no basta la jornada normal i es completa de diferents formes, informàtica, etc., això em duu a preguntar-te: si incorporéssim els pares al debat, inclourien en el currículum totes aquestes activitats que cerquen fora, i n'eliminarien altres? O si al contrari cerquen en aquestes activitats altres serveis socials que no els dona la comunitat?

R. Pens que hi ha altres interessos en la comunitat i el que hauríem de fer pares i docents és discutir més a fons si consideram que aquests interessos són propis de l'educació pública i, si així ho consideram, han de ser necessàriament incorporats al currícu-

Aeroport de Bons Aires, imatges del conflicte

lum.

Una altra discussió seria si totes aquestes activitats poden ser finançades amb recursos públics en països com el nostre en què a penes s'aconsegueix cobrir tot el desenvolupament de l'actual currículum o han de ser finançades pels pares, com ocorre a Xile o a l'Estat Espanyol, cosa que significa una nova estratègia privatitzadora del sistema educatiu.

P. Marta, avui en dia, hi ha una estratègia de posar com exemple l'escola privada i la seva gestió, i fins i tot molts centres públics intenten imitar-los. Moltes mares i pares volen un col·legi privat per les activitats extraescolars i els serveis que "venen".

R. Aquestes demandes no sempre responen a qüestions educatives sinó a una necessitat dels pares i mares que treballen tot el dia i els pares veuen millor que els seus fills estiguin en aquest tipus d'activitats que no sols a casa, en el carrer o en algun club, que no els ofereixen tantes garanties.

Però hem de pensar que els infants necessiten jugar i no se'ls pot carregar amb una quantitat d'activitats que després inhibeixen, els obstrueixen en el desenvolupament de la tasca escolar.

P. Vull insistir en aquest tema: no creus que el

que realment tenim latent és un problema social, que hauríem de redefinir què és l'escola pública, quin paper ha de complir. Hauríem de preguntar-nos: l'escola com solució o com problema.

R. Mira avui en dia els pares i mares tenen un greu problema amb la incorporació al treball durant moltes hores. Avui en compte de reduir la jornada dels ocupats se'ls amplia. Perquè et facis una idea, aquí en el nostre país un ciutadà normal treballa 12 hores, però no oblidis que hi ha un 16% de ciutadans sense treball, i una bona part amb reducció de jornada, la qual cosa no significa que aquests treballadors es quedin a casa esperant que els vengui el treball. Surten al carrer, cerquen, caminen... d'aquí que sigui un problema social, no només dels infants, que queden tots sols moltes hores.

P. En educació, quin és el panorama?

R. Tenim un sistema educatiu de 4'30 hores lectives. Només a la capital, i en un 60% de les escoles, tenen la jornada de 6 hores. A la resta del país la jornada és de 4'30 i en algunes províncies de 3'30 hores. En aquest període tan restringit de temps és impossible complir amb tot el currículum. Hi ha una demanda de la comunitat d'activitats perquè els infants completin el currículum. Aquesta és la

WEIB
El web educatiu
de les Illes Balears

Els currículums d'Educació Infantil i d'Educació Primària de les Balears, a l'abast de tothom a través d'Internet.

El web educatiu de les Illes Balears, el WEIB, incrementa progressivament els seus serveis i es posa al servei de la comunitat educativa.

Consulta el WEIB i descobreix el que t'ofereix!

<http://weib.caib.es>

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Educació i Cultura

Quatre illes **un país** cap frontera

Manifestació de protesta a Buenos Aires

demanda, que es completi el currículum. No és el mateix a Amèrica llatina, amb una oferta tan restringida en el sistema educatiu, que l'educació a Europa que té una amplitud i una jornada i un horari per al docent. Vegem un exemple amb els docents de secundària.

Treballen per hores lectives sense un minut per atendre els pares, corregir, preparar, etc. Aquí la jornada pagada són les hores lectives exclusivament. Hi ha qui té 45, 60 hores setmanals, dues o tres jornades seguides, sense recreació, sense parar, en fi això és desastrós per al sistema educatiu, per als alumnes, per al mateix docent.

És una situació de gran complexitat. Nosaltres estam demanant temps institucionals, una altra planificació. Un altre currículum i una altra forma. No sols per la necessitat que hi participin altres sectors socials sinó per posar un punt de racionalitat en el sistema; on les persones eduquen i no simplement vomitin una classe. Per superar aquesta situació pens que cal discutir què ha de fer-se, i aquí hi ha de participar necessàriament la comunitat. Crec que junts hem de decidir en quin sentit hem d'ampliar el sistema educatiu. Què és el que nosaltres anam a incorporar. Per exemple, hi ha una quantitat d'activitats que avui no entren en la planificació, que no s'incorporen en les activitats curriculars com: treballar en tallers, la discussió general, l'as-

“la discussió passa avui per la incorporació en el currículum d'activitats humanes que tinguin a veure amb la funció dels pares, la reflexió de la jornada estudiantil, les pràctiques socials que els joves han de tenir dins de l'escola, etc”

semblea, l'anàlisi, la discussió que permet elaborar la pautes mínimes de conducta, etc.

En l'ensenyança secundària cap docent no vol cedir ni un petit tram del seu horari perquè es discuteixin aquests temes perquè va en detriment del procés educatiu dels seus propis alumnes.

P. Això és demencial.

R. Efectivament. Per això dic, que, per a nosaltres, la discussió passa avui per la incorporació en el currículum d'activitats humanes pròpies del treball dels centres educatius que tinguin a veure amb la

funció dels pares, la reflexió de la jornada estudiantil, les pràctiques socials que els joves han de tenir dins de l'escola, etc.

P. I en l'ensenyança primària?

R. És un poc diferent perquè és el mestre de grau el que té l'autonomia d'establir l'horari i fins i tot hi ha algunes assignatures: música, Ed. Física, Ed. artística que tenen especialista i en aquestes hores el mestre pot fer les altres activitats: parlar amb el director, planificar, etc.

P. I aquests especialistes, al seu torn no són els mestres de grau d'algun centre, fet pel qual aquestes hores lectives els "volen"; per a això rendibilitzar/optimar els recursos?

R. Bé, això aquí no ha ocorregut, fins ara, a les províncies on tenen els especialistes. Però hi ha altres províncies que no els tenen i llavors no s'imparteixen aquestes classes.

Però nosaltres estam treballant amb els docents el tema del currículum i la incorporació al currículum de temes de pràctiques de consulta social perquè

acceptin una presència distinta a la dels tècnics i incorporin a la comunitat educativa els seus propis alumnes i els seus pares en un debat en què ningú no els anirà a prendre el rol del docent de guiar la discussió, de fonamentarla. És una oportunitat que té el docent de fonamentar les raons de la incorpo-

ració del que ell considera que és important que sigui afegit al currículum.

El pare ha de saber en què estarà orientat el seu fill, i donar-li suport o premiar-lo i procedir com a pare perquè els objectius del procés educatiu es compleixin. Els pares ignoren a on ha d'arribar el mestre en un any escolar; quins són els seus objectius, les seves metes, els seus propòsits. No coneix les raons per les quals la incorporació de determinats continguts és important o no per a la formació dels seus fills.

P. Marta parles de dues o tres jornades dels docents, quin és el salari mitjà del docent?

R. Avui, després de la lluita de la carpa blanca, el salari és de 350\$, si tens antiguitat pots arribar a 400-450\$. En algunes províncies solen estar per damunt del salari nacional, molt poquetes. Són les províncies més allunyades més inhòspites, és un reclam més, en cas contrari els docents no hi anirien. En ensenyança secundària com que va ser impossible l'augment salarial, es cobra per hora lectiva, la qual cosa va permetre augmentar horari.

P. Però això és inhumà.

R. No és inhumà, és una bogeria. Ningú no pot donar classe en aquestes condicions. La qualitat baixa totalment. A més l'acumulació d'horari dels docents amb major antiguitat que realitzen 35,40, 48,60 hores setmanals en secundària porta a una mini jornada de 9,10 i 12 hores dels educadors més joves, sense arribar a les 15 hores que equivaldria a un salari de primària.

P. Com es pot viure a Bons Aires amb aquest salari quan la vida és més cara que a Espanya, França o Itàlia?

R. Se sobreviu. Això fa que es treballi doble jornada: matí i capvespre, per a fer-se amb 700 o 800\$. Sempre comptant

“el sou del 50% dels docents a Argentina està per davall dels 500\$. És a dir per davall del llindar de la pobresa...els docents proposam que se'ns doni un sou per viure, que es reconegui el treball que es fa i no es paga”

que hi hagi un altre familiar que treballi. Això permet sobreviure.

El 50% dels docents a Argentina està per davall dels 500\$. És a dir per davall del llindar de la pobresa. Els 500\$ és el llistó que es marca per a la cistella d'anar a comprar, viatjar, comprar roba per tre-

ballar,... però no es pot pagar un lloguer. A l'interior el llindar de la pobresa està en 360\$.

El 14'7% d'infants majors de 15 anys està vivint per davall de la línia de misèria. És a dir viuen en famílies amb una renda de menys d'un 1'40\$ per dia (no aconsegueix el valor d'1Kg de pa).

El 53% d'infants viu en llars on no s'aconsegueixen els 2\$ diaris per càpita. Entendràs que molts infants van a escola a menjar. Se'ls dona un complement alimentari o una tassa de llet, o fruita, pa, etc. o un esmorzar. Si no se'ls dona no van a escola, i llavors no poden aprendre.

Una gran quantitat d'infants està per davall de l'estatura de la seva edat. 55 infants moren al dia per causes evitables, desnutrició, falta de vacunació o diarrees estivals per descuit o falta de vacunació,

EL VIATGE DEL SEUS SOMNIS AL SEU ABAST AMB

SERRA NORD

NOUS CAMINS PER VIATJAR

C/ 31 de Desembre, 12 - 07004 PALMA

tel.- 20 46 00 - fax.- 20 44 50

AMB LA QUALITAT DE

Tamunfana

BAL 078 M/M

**PERQUÈ ELS OFERIM
ELS MILLORS VIATGES
ALS MILLORS PREUS!**

falta d'atenció mèdica...

P. Amb aquesta situació tan dura, sindicalment parlant, quan s'ha de lluitar per un sou de misèria, amb un horari tan excessiu, com reben els docents que les reivindicacions no són les lluites econòmiques, sinó també les lluites per un salari social: horari de treball que inclou

gui un horari per a discussió, reunió amb els familiars, programació, preparació i avaluació. Perquè no sols sigui com deies, "vomitar la classe"?

R. Mira el que et vaig a contar. Nosaltres l'any passat vàrem realitzar un treball durant quatre mesos amb els docents de tota Argentina. Volíem veure si els docents havien entès el nostre missatge. El treball va ser realitzat per una empresa externa al sindicat.

El 93% dels docents manifesten que necessiten més temps per a la discussió, reflexió, qualificació, intercanvi, formació, atenció a pares i alumnes.

Davant això, què fa el govern? Agafa la nostra enquesta i diu: els docents volen més temps de treball, llavors en comptes de fer 185 dies, podem arribar als 200 dies. I llavors menys del 13% de docents l'accepta, encara que el 87% manifesta que no és aquest el temps que ells havien plantejat.

Els docents proposam que se'ns doni un sou per

"l'educació és un dret, un dret social, que proveeix el seu compliment per mitjà d'una pràctica social que és la que realitzen els docents a les aules, i aquesta pràctica social és un treball clar, un treball l'objectiu del qual és l'ensenyança"

temps, sinó que "arreglem els alumnes".

R. Ja sabem que el B. Mundial dirigeix l'educació en el món sencer, i fa una plantilla i treu el tema que interessa en cada moment. Però aquí hi ha la labor sindical d'obrir un debat més ampli. Obrir una discussió amb els companys sobre el seu rol en l'escola, la seva pròpia demanda i la responsabilitat social que l'educació pública sigui una educació pública i popular.

P. L'últim dia de la trobada vàrem discutir sobre el "servei" de l'educació, i va quedar clar en el debat que més que servei, l'educació és un DRET que no hem d'oblidar, i per tant els governs han de garantir que aquest dret es compleixi, en cas contrari...

R. Ve ràpidament la privatització. Aquí hi ha l'OM Comerç, esperant que nosaltres la declarem servei. Nosaltres vàrem plantejar que l'educació és un dret, un dret social, que proveeix el seu compliment per mitjà d'una pràctica social que és la que realitzen els

viure, que reconegui el treball que es fa i no es paga. Que dins de la càrrega horària hi entri tot allò que fem i que no és la simple hora lectiva directa amb l'alumne.

P. Curiosament el tema del calendari escolar també és un tema "conflictiu" a l'Estat espanyol. L'important és ampliar els dies lectius, però no es parla del que fan en aquest

docents a les aules, i que aquesta pràctica social és un treball clar, un treball l'objectiu del qual és l'ensenyança, que l'ensenyança té la seva pràctica, que la didàctica és part d'aquest procés i procediment, i la intervenció de l'estat és garantir

Manifestació de les "Madres de la Plaza de Mayo"

aquest dret a l'educació. Per això ha d'intervenir en els centres privats. Ja que es tracta de l'educació de menors i els menors han de tenir la garantia que el que se'ls brinda és la garantia d'un dret i aquest es compleix, garantint la qualitat del procés educatiu. Aquí, l'estat no està garantint el finançament de l'educació, sinó que està garantint la verificació que el dret social a l'educació realment es compleixi.

P. Efectivament, perquè en cas contrari el dret a l'educació ens porta al principi de "llibertat d'elecció de centre", i aquest principi es transforma en la llibertat d'elecció d'alumne pel centre.

R. Segur que és així.

P. Aquests dies he vist més clar que mai el tema de la globalització. He vist la lluita del treballador, però també la impotència, he vist companys/es de les A. Argentines en vaga, manifestant-se, lluitant pel seu lloc de treball, però els empresaris no eren aquí, són a Espanya. Com a dirigent de CTERA i de la CTE, veient el moment social com pot un treballador/a pressionar la seva empresa (en aquest cas la SEPI), que està a milers i milers de quilòmetres. Quin efecte tenen aquestes manifestacions, vagues sobre el govern Espanyol que és lluny. A mi no em molesten... deu dir

R. Si consideram l'educació com un servei, i la prestació d'aquest servei la realitza una empresa privada, no ja un altre govern, ubicat a 10 o 15.000Km d'on es produeix el procés educatiu, imagina't, què podria passar, què podria suposar per als pobles i les cultures si això es produís, també, en el sistema educatiu. Nosaltres veníem plantejant això com un tema en discussió, i l'OIT l'ha assumit. En realitat els treballadors d'aerolínes argentines privatitzades, són avui treballadors del govern espanyol, i haurien de conformar un tot amb els treballadors espanyols de la mateixa empresa, exigir a l'empresa el mateix tractament dels altres treballadors espanyols: jornada, salari, etc.

En la CTA, quan lluitam, en la discussió de convenis d'Empresa, plantejam que aquests convenis siguin d'empresa o grup d'empreses i no convenis de fàbrica, on tots els treballadors/es, siguin de Bèlgica, França, Índia, Argentina o Espanya, tinguin les mateixes condicions laborals i salarials i així evitariem les migracions de les empreses. Els treballadors, així, haurien de ser capaços de fer fronts comuns on l'enemic no és el treballador d'Espanya, França o Argentina o l'africà radicat en la meua terra, sinó les

Treffpunkt

Aprender Alemany sense perdre el temps

Treffpunkt kompakt és el primer llibre d'introducció a la llengua alemanya bilingüe ambientat i contextualitzat en situacions típiques que es presenten entre alemanys-parlants i gent de parla castellana o catalana a Espanya, i sobretot en zones turístiques.

Aquest curs comunicatiu, basat en tasques, consta de 6 lliçons bàsiques i més un capítol «Wieder zu Hause» que tracta alguns dels temes en *Präteritum* o *Perfekt*.

Adaptat a les necessitats de la gent d'aquí

- recepció
- restaurant
- servei d'habitacions

Autoestudi i classe

Treffpunkt kompakt ve acompanyat pel següent material:

- Cassettes amb 60 minuts gravats en diàlegs, exercicis i mostres de pronunciació
- Transparències en temes del llibre i altres en general
- Material fotocopiuable i complementari per a les activitats a classe
- Guia del professor

Nou!

Gramàtica bàsica de l'Alemanya

- 2 parts: explicacions i exercicis
- Bilingüe català-alemany
- Amb un apèndix de solucions
- Aproximadament 200 pàgines
- Disponible a la seva llibreria el novembre

Edita: ISI S.L.
Tel/FAX 971 75 04 86 e-mail: isi@jet.es

empreses multinacionals que ens exploten a tots, que dia a dia cerquen els braços més dèbils per a incidir en la seva política.

P. Quan venia cap aquí, he vist un cartell sobre pensions, he llegit: No a la rematada de la seguretat social, AA entregat, Telefònica entregat, ferrocarrils argentins, hospitals, succeeix el mateix.

Al novembre del 2000 i ara, al juny del 2001, passejant per Bons Aires, he palpat la crisi: l'abundància de: "Es traspassa", "liquidació per tancament", "tancat". He respirat un país amb aires de liquidació per tancament sense l'alleugeriment insuficient que hagi rebaixes. Argentina es rebusca a si mateixa en el fons d'un pou sense fons. El carrer desespera en ràfega interminable de paraules. La política emmudeix davant d'una geografia pressupostària més enllà del comprensible. Tot això m'ha cridat l'atenció. He vist un canvi galopant, Marta.

R. Segons l'estadística del Ministeri de Treball d'aquest mes de juny han fet fallida 88 empreses i en varen preavisar de fallida 179. Dupliquen les xifres de l'any passat. En els últims anys han fet fallida una mitjana de 200 empreses per mes. És aquest moment s'estan rematant, per dia, 30 possessions rurals de petits i mitjans propietaris endeutats amb els bancs que no poden cobrir els deutes amb les seves collites, aquesta és la situació dels agricultors. S'estan donant casos de suïcidi d'agricultors perquè no sols queden en la misèria més absoluta i desposseïts de tot, sinó perquè són gent que no saben fer una altra cosa que cultivar els seus camps i en veure les seves famílies desprotegides... Estam en un pendent perillósíssim.

És una situació horrorosa. Per això hi ha les cues en els consolats, ambaixades, la gent que pot tracta d'escapar d'Argentina. És un país que s'ha convertit en insegur, amb una violència social molt alta, i una alta repressió.

P. L'expresident Menem està detingut, i una sèrie de consellers, ministres de l'anterior govern estan passant actualment pels jutjats. Això respon a una època que reflecteix el fracàs de les polítiques neoliberals que han anat aplicant, o

"intentam la construcció d'alternatives basades en la convicció que aquesta desvalorització de l'ésser humà és completament antinatural i completament contrària a la raó. Volem recuperar l'autoestima, la dignitat i la raonabilitat de la disputa pels drets dels éssers humans"

per unes polítiques de l'anomenat "pelotazo".

Quines solucions s'han d'intentar?

R. Hi ha diversos angles per intentar cercar camins. D'una banda, recuperar el dany major, que ha generat el neoliberalisme al mig de l'estat de pobresa, d'exclusió, de misèria, de privatització: el desànim que ha generat en les gents en la convicció que les coses no es poden canviar. Els treballadors avui estan tan desanimats, que de veres es creuen que els diners es posen damunt de la taula i es multipliquen tots sols;

creuen que el treball no serveix, i que la intervenció laboral no genera poder i no genera riquesa. La incapacitat per veure el poder que tenim els treballadors del món d'unir-nos. Aquesta poca esperança genera espais de resistència, però no genera espais de construcció d'alternativa.

Això estam intentant aquí: la construcció d'alternatives, des del que és sindical, el polític i l'educatiu; basades en la convicció que aquesta desvalorització de l'ésser humà és completament antinatural i completament contrària a la raó. Recuperant l'autoestima, la dignitat i la raonabilitat de la disputa pels drets dels éssers humans.

P. Marta podem acabar amb la frase que tenc davant: "*La història es fa a foc lent i el poble sap que el mestre és el vent*".

(1) Les i els docents d'Argentina iniciaren una particular forma de protesta. En defensa de l'educació i en demanda d'una llei de finançament que millorés els seus salaris, aixecaren una carpa blanca davant el Congrés de la República i deixaren de menjar en grups de 611 persones. Aquesta forma de protesta va durar 1003 dies.

Per allà passaren, a mostrar la seva solidaritat, entre d'altres Ernesto Sábato, Mercedes Sosa, Eduardo Galeano, Mario Benedetti, Joan Manel Serrat, Sabina, Miguel Ríos, Victor Manuel, Ana Belen, etc.

La carpa blanca es va llevar en els primers dies de l'actual govern de Fernando de la Rúa. Aquest govern no compleix les promeses fetes quant al pagament de l'increment docent, un dels principals objectius de la carpa blanca.